

Załącznik nr 13 (Szczęście według Epikura, s. 46)

1. Podkreśl w definicji epikureizmu odpowiedzi na poniższe pytania.

Epikureizm to kierunek filozoficzny zapoczątkowany przez Epikura – greckiego filozofa żyjącego ok. 341–270 r. p.n.e. Głosił zasadę rozumnego dążenia do szczęścia, do którego prowadzi wszelka przyjemność, brak cierpień i trosk. Epikurejczycy zgodnie z zasadą *carpe diem* (z łac. dosłownie *chwytaj dzień*), uważali, że należy korzystać z każdego dnia, nie marnować mijających chwil.

- Jak się nazywał twórca przedstawionego kierunku filozoficznego?
- Co – zdaniem greckiego filozofa – pozwala osiągnąć szczęście?
- Jaką zasadę głosili epikurejczycy?

2. Przeczytaj tekst i nadaj tytuły poszczególnym akapitom.

Epikur zwracał uwagę na to, że przyjemny aspekt jakiegoś działania należy rozważyć w stosunku do ewentualnych skutków ubocznych. Jeśli kiedykolwiek przejadłaś się czekoladą, zrozumiesz, o co mi chodzi. Jeśli nie, to zadaję Ci następujące ćwiczenie: [...] kup czekolady za dwieście koron (zakładam oczywiście, że lubisz czekoladę). [...] bardzo ważne jest, abyś całą czekoladę zjadła na raz. Mniej więcej pół godziny po przełknięciu ostatniej cząstki [...] zrozumiesz, co miał na myśli Epikur, mówiąc o skutkach ubocznych.

Epikur uważał również, że doraźną przyjemność należy rozważyć w stosunku do możliwości większej, trwalszej lub bardziej intensywnej, choć oddalonej w czasie przyjemności (wyobraź sobie na przykład, że postanowisz przez rok nie jeść czekolady, bo wolisz oszczędzać całą tygodniówkę na nowy rower albo na kosztowne wakacje za granicą). W przeciwieństwie bowiem do zwierząt ludzie mają możliwość planowania swego życia. Potrafią przeprowadzić „kalkulację przyjemności”. Pyszna czekolada może oczywiście być wartością, ale wartością jest także rower czy wycieczka do Anglii.

Epikur podkreślał, że przyjemność nie musi wcale oznaczać przyjemności zmysłowej, jaką na przykład daje czekolada. Przyjemnością mogą być takie wartości, jak przyjaźń czy przeżycie artystyczne. Warunkiem prawdziwego korzystania z życia były dla niego także stare greckie ideały, takie jak opanowanie, umiar i spokój ducha. Żądzę bowiem należy hamować, a spokój ducha pomoże nam znieść także cierpienie.

Fragment książki Josteina Gaardera *Świat Zofii*, tłum. Iwona Zimnicka, Wydawnictwo Czarna Owca

3. Na podstawie tekstów z zadania 2. odpowiedz na pytania.

- Co należy mieć na uwadze, oddając się przyjemnościom?

- Co oprócz przyjemności zmysłowej może być wartością?

- Jakie tradycyjne greckie ideały są warunkiem przyjemnego życia?

- Co to znaczy, że człowiek potrafi przeprowadzić „kalkulację przyjemności”?

- W jaki sposób – według epikurejczyków – można sobie poradzić z cierpieniem?

4. Zaznacz literą „E” stwierdzenia zgodne z poglądami epikurejczyków, a literą „S” – myśli wywodzące się ze stoicyzmu.

- Trzeba pogodzić się z losem.
- Powinniśmy korzystać z każdej chwili.
- Człowiek musi postępować zgodnie z naturą.
- W życiu należy kierować się zdrowym rozsądkiem.
- Człowiek powinien czerpać jak najwięcej przyjemności z życia.

5. Odczytaj sentencje, których autorem jest Epikur, następnie wybierz jedną i napisz do niej swój komentarz.

Nie można żyć szczęśliwie, nie żyjąc godnie, moralnie i uczciwie.
Bogactwo nie jest ulgą w kłopotach – jest tylko zmianą kłopotów.
Nie psuj tego, co masz, pragnąc rzeczy, których mieć nie możesz.

Szkoła Epikura mieściła się w ogrodzie, dlatego uczęszczających do niej filozofów nazywano „filozofami z ogrodu”. Podobno nad wejściem do ogrodu wisiał napis: „Gościu, tutaj będzie ci dobrze, tutaj najwyższym dobrem jest przyjemność”.

